

ezért a lakosság nemcsak földművelésből és állattenyésztésből él, hanem bányászatból, iparból, a fürdőhelyeken pedig idegenforgalomból is.

f) *Lakosság, település.* A sok kedvező megélhetési alkalom, meg azután az, hogy a török-időkben sokkal kevesebbet szenvedett, mint az Alföld, összesűrítette, tömörítette a lakosságot a Dunántúl. Ezért aránylag sokkal sűrűbben lakott, mint az Alföld.

Lakosságának kétharmada magyar. A nyugati határszélen, azután a Középhegységben és a Duna mentén németek is élnek. A Mura felé horvátok, Zala és Vas megye nyugati felében vendek, a Dráva mentén sokácok (ezek is katolikus vallású szerbek) laknak.

Dunántúl hazánknak nemcsak legsűrűbben lakott, hanem legműveltebb része is. Itt tudnak a legtöbben írni és olvasni, minden száz emberből 89.

Tanya kevés van. Nincsenek népes, nagyhatárú városok, a lakosság kisebb falvakba tömörült, amelyek közel esnek egymáshoz. Kevés vályog-, inkább téglá és kőházakat találunk. A városok kisebbek, mint az Alföldön, de városias külsejűek és kevés a földművelő lakosságuk. A nagyobb községeket, városokat részben a folyók partján, részben a hegyek lábánál és a fontosabb közlekedő útvonalak keresztezésénél találjuk.

III. Összefoglalás. (Vármegyék, városok, azok nevezetesege következő óra anyaga.) Milyen a Dunántúl felszíne? Miért kedvező az éghajlat? Mi terem rajta? Melyek ásványi kincsei? Hol laknak idegen népek? Hol keletkeztek a nagyobb városok, telepek?

1940. szeptember 2. hete.

Testgyakorlás.

V. OSZTÁLY.

- A.
1. Két oldalsorból sorbontás négy nyitott sorba.
 2. Szökdelés egy lábon, másik térd emelve, a szökdeléssel egyidejűleg karlendítés lazán előre és hátra. Jelre felváltva többször.
 3. Páros lábon szökdelés, jelre guggoló-állás és ütemváltoztatás nélkül térdhajlítgatás rugalmasan. Ezt felváltva többször.
 4. Törökülés, kezek a térden. Nyakkörzés.
 5. Mellhez. A könyökkel hátra ütögetni.
 6. Oldalsó terpeszállás, karok oldalsó középtartásban. Törzshajlítás előre bokafogással, kétszer, háromszor hajlítgatás (rugalmasan), majd törzsnyújtás hátra, karfordítással.
 7. Törzsforgatás egyoldalú karütéssel.
 8. Törökülésből felállás kéz segítése nélkül. Többször.

- B. 1. Mit csinál a házőrző kutya? (Mellső fekvés, karok magastartásban. Karhajlítás a mell elé, homorítással.)
 . Váltogatott láblendítés oldalt, ellenkező térdhajlítással.
3. Hanyatfekvésben lábemelés és váltogatott térdhajlítás a mellre.
4. Guggolásból cica hát. (Lábfej, ujjak a földön!)
5. Fűrészelés. (Az 1-es és 2-ös egymással szemben állanak keresztben kézfogással. Ebből törzsforgatás mindkét oldalra. Többször.)
6. Járás körben kézfogással, lábujjon, énekelve. (Fiúk, fel a fejjel! vagy Horthy Miklós katonája vagyok...)
7. *Magyar táncok.*
- a) *Magyar kettős.* Felállás párosan, belső kézfogással. Táncos balkezét hátra, a derekára helyezi, a táncosnő jobbkezeivel szoknyáját fogja.
1. Táncos bal, táncosnő jobblábával kezdve, két tétovázó lépést táncol előre; utána külső lábbal toppantva, egymástól elfordulva és ismét szembe fordulva, bokáznak.
2. Andalgó jobbra, andalgó balra és páros kézfogással, négy futólépéssel páros forgó, majd bokázás.
- b) *Magyar páros tánc.* Az előjáték alatt a párok előre mennek, az utolsó előtti ütemre a táncosnő két lépéssel és fordulatban áttáncol a táncos baloldalára.
1. Táncos jobbra, táncosnő balra két lejtőlépés és bokázóval helyet cserél.
2. Ugyanezt még kétszer ismétlik.
3. Valamennyien toborzó, majd bokázó.
4. Külső lábbal (táncos bal, táncosnő jobb lábbal) 12 hegyező lépéssel körülfordulva bokáz.
5. Ugyanez belső lábbal kezdve.
6. Orsó, külső lábbal. Bokázó.
7. Orsó, belső lábbal. Bokázó.
8. Cifra toppantó külső lábbal. Bokázó.
9. Cifra toppantó belső lábbal. Bokázó.
10. Három lendítő kis haranggal, hátra haladnak és egymással szemben bokáznak.
11. Kétszer a táncosnőt jobbkézrel derékon átfogva, három tétovázó lépéssel előretáncolnak és bokáznak.
12. Négy vágólépéssel hátratáncolnak (jobb lábbal kezdve.)
13. Páros forgó. Bokázó.
- c) *Magyar sortánc.* Táncos a táncosnőjét jobbkézrel derékon átfogja, balkezét hátra, a derékre teszi. Táncosnő jobbkézrel ruháját tartja.
1. Egymással szemben állva bokáznak.
2. A táncirány felé a párok két emelkedő lépést, páros forgót és bokázót táncolnak.

4. Táncos balra, táncosnő jobbra két lépéssel elválva, szembe fordulnak és bokáznak.
5. Két menő lépés előre (jobb láb kezd), majd bokázó, páros forgó és bokázó.
6. Ingó a táncirány felé és vissza, majd bokázó.

Ezeket a táncokat egész éven át gyakorolva, a tornavizsgára vagy a tavasz folyamán más, ünnepi alkalmakra — Anyák napja stb. — mint látványos táncbemutatót adhatunk a műsorban. A magyar tánc mindig felüdít s ha jól táncolják, mindig nagy tetszést arat!

1940. október 2. hete.

Számolás és mérés.

VI. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Bevezetés a kamatszámításba.

Nevelési cél: Jártasság a mindennapi életben szükséges műveletekben.

Szemléltetés: Gyakorlati példákon.

I. Előkészítés. a) Számonkérés. A százalékszámítás felújítása.

b) Célkitűzés. Az egyik fiú édesapja kölcsön vesz a szomszédjától 600 P-t. Egy év múlva visszafizeti a kölcsön vett összeget. Ekkor a pénz használatáért minden 100 pengőre 4 P-t fizet. Mennyit fizet az összegnek egy évi használatáért?

II. Tárgyalás. a) *A kérdés megoldása.*

Aki más földjét használja, azért haszonbért fizet, ugyanígy fizetünk lakásbért akkor, ha más házában lakunk. Éppen így, aki pénzt vesz kölcsön, annak használatáért használati díjat kell fizetnie. A kölcsön vett összeget *tőkének* nevezzük. Mennyi itt a tőke? (600 P.)

A tőke használatáért fizetett díjat *kamatnak* nevezzük. (Példánkban ezt akarjuk kiszámítani.)

A kölcsönadót *hitelezőnek* nevezzük. (A szomszéd a hitelező.)

A kölcsönt felvevő az *adós*. (Egy tanítványunk atyja az adós.)

Az adós *tartozik* bizonyos összeggel, a hitelező pedig *követeli* az összeget egy év múlva.

100 P pénztőkének 1 évre járó használati díját (kamatát) *kamatláb-nak* nevezzük. (Itt a kamatláb minden 100 P után 4 P, tehát 4.)

A kamatszámításnál tehát 4 mennyiség szerepel: tőke, kamat, kamatláb és az idő. Ha ezek közül egy mennyiség hiányzik, azt az ismert háromból ki tudjuk számítani.